

75-99 k. 99

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-sz szám.
Hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Fleiss Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
Hová a hirdetések, az előzetesek és a lap szétválására vonatkozó felajánlások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Évesre ———— 24 ker.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatallal fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindössze délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1907.

XXXVI. évfolyam. 75. szám.

Kedd, április 2.

Szerbek népgyűlése Nagybecskereken.

Nagybecskerek, április 2.

A nemzetiségi képviselők tudvalevőleg erős ellentállást fejtettek ki a parlamentben a tanítói javaslatok ellen s ezt az ellentállásukat fokozottan folytatni akarják a nem állami tanítókról szóló törvényjavaslatnál, amely husvét után kerül napirendre a képviselőházban. Hogy ellentállásuknak súlyosabb alapot építsenek, előbb a választóktól szereznek be irányítást. A románok Aradon hívták össze a választókat, a szerbek pedig Nagybecskerekre.

A szerbek gyűlése husvétvasárnapján folyt le a nagybecskereki szerb templom udvarán s itt meg is kapták a választóktól a vezetők csinálta irányítást parlamentti állásfoglalásukra nézve, t. i. hogy erősen foglaljanak állást a szerb képviselők a nem állami tanítókról szóló törvényjavaslat ellen, amelyet a szerbek, illetve a nemzetiségek magukra nézve sérelmesnek mondanak.

Alig kell talán hangoztatnunk, hogy a tegnapi gyűlés megtartását, dacára annak, hogy mindvégig parlamenti nívón állott, nem tartjuk helyesnek. Ép azok, akik a gyűlést rendezték és vezették, tudják legjobban, hogy Apponyi gróf javaslata nemcsak kulturális haladást jelent, de épen séggel nem sérti a felekezetek autonómiáját. S így csak sajnálnunk lehet, hogy akkor, amikor az egész országnak örülnie kellene azon, hogy közoktatásunk terén egy jelentőségteljes lépést teszünk előre, hogy akkor felekezeti szempontból bírálnak egy kérdést, mely csakis a kultúra szempontjából mérlegelhető.

Mia nemzetiségi kérdéssel úgy vagyunk, hogy ezen a vidéken, ahol a feszegetése csak egyenlenséget szül, lehetőleg kerüljük. De ha mások felvetik, nem térhetünk ki mi sem annak megállapítása elől, hogy nemzetiségeink a mostani mozgalmuknál egy lényeges dolgot figyelmen kívül hagytak. Ez pedig nem kisebb dolog, mint épen a nemzetiségi törvény, mely bevezető részé-

ben azt mondja, hogy Magyarországon csak egy politikai nemzet van: az egyseges és osztatlan magyar nemzet. Azok az óhajok és kifogások, melyeket szerb és román részről mostanában hangoztatnak, pedig épen ezen törvény alapelveibe ütköznek. Ezt a törvényt pedig semmiféle népgyűlésekkel lerontani nem lehet. A nemzetiségi vezérek tehát nemcsak a hazának, de a saját véreiknek is nagyobb szolgálatot tennének, ha ahelyett, hogy tüntetésre biztatják a népet, kölcsönös bizalmat, békét és egyetértést hirdetnének. Ezek a mozgalmak fogják a magyar államférfiakat meggyőzni arról, hogy a magyarországi iskolakérdésnek csak egy teljes és tökéletes megoldása létezik: a felekezeten kívüli állami népoktatás.

A népgyűlésről különben tudósítónk a következőkben számol be:

A husvétvasárnapjára Nagybecskerekre összehívott népgyűlésre Délmagyarország számos vidékéről gyűlt össze a szerb értelmiség s azonkívül Nagybecskerekéről és a közeli vidékekről mintegy hat-nyolcszáz szerb választó.

A szerb képviselők közül eljött a gyűlésre Manojlović János ozorai, Mrksity Jása törökbecsei és Musiczky Mita zentai képviselő, továbbá a vezetőférfiak közül: Ilics Branko, a szerb egyházi alapok ügyésze, Tomics Jása szerkesztő (Ujvidék), Popovics Bozsidar gör. kel. főesperes, dr. Nikolajevics ügyvéd, dr. Hadzsi, dr. Milutin Szlavko (Versec), dr. Pivnicaki ügyvéd (Törökheese), dr. Dimitrievics Mihovoj ügyvéd (Törökkanizsa), dr. Prodanovics ügyvéd (Szenttamás), Staats eleméri plébános, Milin Pál basahidi plébános, Bibics Zsárkó (Melenec), a nagybecskerekiek közül Sztraity György főesperes, dr. Pánits Mladen hitközségi elnök, dr. Gyorgyevics Milos, dr. Vaszity Endre, dr. Jankovics Milán, Sztakics Zsárkó, Koity Milutin és Gligorievics János.

A gyűlést dr. Pánits Mladen nagybecskereki ügyvéd nyitotta meg, majd az ő üdvözlő szavai után dr. Ilics Brankó előterjesztésére a gyűlés elnökül megválasztották dr. Popovics Bozsidar főesperest és dr. Pánits Mladent, jegyzőül pedig Koity Milutint.

Dr. Popovics Bozsidar mintán megköszönte a bizalmat s elfoglalta az elnöki székot, röviden ismertette a népgyűlés tárgyát, majd

átadta a szót Tomics Jása ujvidéki szerkesztőnek, aki előadóként szerepelt.

Tomics Jása hosszabb beszédben foglalkozott a nem állami tanítókról szóló javaslattal s azt fejtegette, hogy az úgy a szerbekre, mint a modern közoktatásra nézve káros s a javaslat ellen a szerbeknek és azok képviselőinek állást kell foglalni.

Zajos helyeslésekkel kísért beszéde után terjedelmes határozati javaslatot terjesztett be, amely mindenekelőtt a nemzetiségi törvényre hivatkozik s azt konstataálja, hogy a nemzetiségi törvény szerint a felekezeteknek joguk van iskolákat fenntartani s ezekben a tanítás nyelvét maguk határozzák meg. A mostani törvényjavaslat — a rezolúció szerint — el akarja venni e jogokat. Ez a javaslat, amelyet csak politikai célokból csinált a kormány, a közoktatásnak is káros, mert az anyanyelven történő tanítás hatályosabb, mint az, amelyet a gyermek által nem ismert nyelven végeznek. A gyermeket kezdetleges képességeivel sikerrel csak egy nyelven lehet tanítani. Fejtegeti a határozati javaslat, hogy a gyermeknek joga van ahhoz, hogy anyanyelvén tanuljon s ez nemcsak a nemzetiségek érdeke, hanem a hazáé is. Cítálja azután a rezolúció a törvényjavaslat egyes paragrafusait, a melyeket a szerbekre nézve sérelmesnek mond s azok fölött megdöbbenését fejezi ki. Nevezetesen rosszálja a törvényjavaslatnak a felügyeletre és a fegyelemre vonatkozó részét, mert, szerinte, az önkormányzat eo ipso megkívánja, hogy a fegyelmet valamely autonóm-testület saját kezében intézze. Helyteleníti továbbá a tanítók kinevezésére és megerősítésére vonatkozó paragrafusát s tiltakozik az ellen, hogy a fegyelmi hatóság az egyházi konzisztórium helyett ezentúl a közigazgatási bizottság legyen. Hangoztatja a rezolúció, hogy a törvényjavaslat mélyen sérti az autonóm jogokat s azzal a kormány nem a tanítók érdekeit akarja szolgálni, hanem a szerbek autonómiáját akarja tönkretenni. A határozati javaslat csatlakozik a Berzeviczy-féle javaslat ellen annak idején hozott összes nemzetiségi határozatokhoz, valamint ugyanakkor a szerb nők által harmincezeren aláírt, de eddig be nem terjesztett kérvény kívánsgaihoz. Kimondja a határozati javaslat, hogy kéressék föl a kormányt, hogy az összes felekezeti autonóm főhatóságok meghallgatásával olyan új törvényjavaslatot dolgozzon ki és terjesszen a törvényhozás elé, amely megfelel az autonómiának és a modern közoktatásnak, valamint a haza érdekeinek is. Egyben fölkértnék a szerb képviselők, hogy a jelenlegi iskolai törvényjavaslat ellen erősen foglaljanak állást a parlamentben.

A határozati javaslatot természetesen szin-

A „TORONTÁL” tárcája

A temesvári kiállítás.*

— Két közlemény. —
— A „Torontál” eredeti tárcája. —
II.

A festményekről és fényképekről kell még néhány szóval megemlékeznünk. Igen nagy számban jelentek meg ezek a kiállításon. Hová csak a „komoly számba” menő dilettánsokat és amatőröket kellett volna bebecsátani. Tisztelet a kivételnek, de az itt bemutatott festmények legnagyobb része üres, értelmetlen festmények legnagyobb része komolyan nem vehető. Ezen tárgyak helyiségeiben nem egy kínálókozó szemlegeltetésről volt szó, hanem mindenki fejcsóválva kérdezte, mit keresnek ezek a mázolások egy kiállítás keretében.

Akkor jár helyes uton a dilettáns festő, ha

* A Temesvárot rendezett műkedvelő és háziipari kiállítás alkalmából.

nem egész tájképet akar lefesteni, hanem ismerve szerény készségét, a természetnek csak egy kis darabját, egy fát, egy parasztházat igyekszik tanulmányozni különféle világítás, hangulat mellett.

A fénykép után nyert kép nem az amatőr-fényképész érdeme, hanem a gépé. Érdem akkor illeti az amatőr-fotografust, ha a művészi hatások tanulmányozásába egész lélekkel belemélyed s ennek alapján hangulatokat vesz fel gépével. Bár a gép a legkisebb részletek hű előadásával rontja ugyan az összhangot, mégis eléggé kielégítő képet nyerünk. De ez a kép nem az amatőr-fotografus lelkében érlelődött meg, s így nélkülözi az egyéniség bélyegét. Ennélfogva bármily kedvező pillanatot ragadjon is meg az amatőr-fotografus, azért a nyert kép üres, erőtlen s vénhedt benyomást fog kelteni. Az amatőr-fotografia álljon szolgálata a tudománynak, az etnografiának, a kutató geológusnak, az adatok gyűjtőjének stb. Az idevonatkozó külföldi törekvések még máig sem forrták ki magukat. S a képek legnagyobb kriteriumát, az azt teremtő lélek egyéniségét a gép sohase fogja visszaadni. Szorítkozzunk tehát ezzel a foglalkozással csupán a száraz, — a lélek nélküli adatgyűjtésre.

Bárha el kell ismernünk a német amatőrök előhaladottságát, különösen a kisdedek felvételében. A gyermekfényképezésnél az amatőr előbbre áll a hivatásos fényképezésnél. A kisdedeket környezetében élesebben és jobban megfigyeli, mint a felnőttest, mert dédelgető szízzel gondolja, őrzi. Az amatőrnek családi otthonában több ideje van kísérleteket tenni, az elfogulatlan pillanatot megragadni. És ha ez sikerül neki, a hatás annál nagyobb lesz, minél jellemzőbben ütött ki a képmás és senki se gondol környezetéből arra, hogy tőle retusirozást is kívánjon. A hivatásos fényképezésnek a gyermekkel szemben sokkal nehezebb helyzete van. A kicsi idegenül érzi magát a szokatlan műteremben, elveszti legkedvesebb tulajdonságát, az odaadó otthonias érzést, s örvendetes ritkaság számba megy egy-egy szerencés felvétel. A hivatásos fényképezészek panaszkodnak, hogy e téren az elsőséget az amatőrök magukhoz ragadják.

Most az arckép tanulmányozásán a sor. Ez arra indította már is a hivatásos fényképezészeket, hogy két táborra oszoltak. Egyik a művészi, másik a szépítő. A művészi a jellemzőnek visszaadását tüzi ki feladatául, a másik az általánosító (émelygős).

Első Nagybecskereki Biograph-vállalat.
CLUB-KÁVÉHÁZ
Gimnázium- és Kinizsi-utca sarkán.

Ma és mindennap látható a Club-kávéház saját felszerelésű **BIOGRAPHJA** (mozgófénykép-vállalat) új műsorral és a legérdekesebb, nagy vonzerejű újdonságokat és látványosságokat mutatja be. Számos bohózatos újdonság, humorisztikus és színezett látványosságok. A többek között minden hétfőn és pénteken látható a Budapesten felvett káprázatos fényű **RÁKÓCZI-ÜNNEPELY**. Ezen hódoló felvonulás oly pazar kiállítású és megkapó, hogy ezen kép egymagában is megérdemli a legnagyobb megelégedést.
Kezdete naponta este 9 órakor. Belépő-díj 40 fillér.
Vasár- és ünnepnap egy külön előadás 6 órai kezdettel.
119-30.29 Számos látogatást kér kiváló tisztelettel Reber Ferenc, kávé.

tén élénk helyesléssel kísérte a gyűlés, majd Popovics György karlócai metropolitai főtanfelügyelő pedagógiai szempontból bírálta és kifogásolta az iskolai törvényjavaslatot s ajánlja a rezolúciót elfogadásra.

Dr. Prodanovics, aki az autonómia megcsönkítését látja a törvényvel, szintén elfogadásra ajánlja a határozati javaslatot.

Most egy tisztos matróna lépett a szószoki asztalhoz. Dr. Ilcs Brankóné volt, aki az anyák nevében tiltakozik a javaslat ellen s egyben bemutat két kérvázonba kötött vaskos kötetet, amely a szerb nők kérvényét és harmincezer szerb nő aláírását tartalmazza. Főláeri a gyűlés elnökségét, hogy a kérvényt adja át a nemzeti-ségi képviselőnek s azok terjesszék azt a kormányhoz.

Dr. Musiczky Mita orsz. képviselő, képviselőtársai nevében szól. Konstatálja, hogy ők a néptől kértek utasítást további eljárásra s ők tudomásul veszik az utasítást. Majd közgazdasági szempontból bírálja a törvényjavaslatot s azt mondja, hogy az közgazdaságilag is káros, mert a virágzó közgazdaságnak a jó iskola a kiindulópontja, már pedig ismeretlen nyelven nem lehet jó a tanítás és az iskola. Hangoztatja, hogy a szerb képviselők azonosítják magukat a népgyűlés határozatával s tudni fogják köteleességüket a szerb autonómia és iskola érdekében.

Musitzky szavait is zajos zsvivózás fogadta, mire Sztraity György nagybecskereki főesperes — annak előrbocsátásával, hogy ő pártionkivüli ember — egyházi szempontból bírálta és kifogásolta a törvényjavaslatot s ajánlotta elfogadásra a rezolúciót.

Miután az elnök még fölolvasta az egyes hitközségektől és szerb testületektől érkezett táviratokat, föltette a kérdést a határozati javaslatra.

A határozati javaslatot a gyűlés egyhangulag elfogadta s ezzel a gyűlés teljes rendben véget ért.

A gyűlésen a hatóságot Kupuszárovcics Jenő rendőralkapitány képviselte, akinek a gyűlés a tapintatos felügyeletért köszönetet is szavazott.

Délvidéki gazdák Nagybecskereken.

— A délvidéki földmivelők egyesületének vándorgyűlése. — Nagybecskerek, április 2.

A Délvidéki földmivelők gazdasági egyesülete vándorgyűlést tartott husvét hétfőjén Nagybecskereken a vármegyeház nagytermében.

A gazdasági egyesület nagyszámu gazdát tudott összegyűjteni a vándorgyűlésre s a vármegye díszterme zsufolásig megtelt velük. A gazdák főleg a közeli német községekből, Klekk-ről, Katalinfalváról, Lázárföldről, Ernesztházáról és Bégaszentgyörgyről rándultak be, de jöttek sokan Zsombolyáról és egyes távolabbi vidékekről is.

A földmivelő gazdákon kívül megjelent a gyűlésen Jankó Ágoston alispán, a megyei gazd. egylet képviselőjében dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző, Blaskovics Ferenc apátkanonok, dr.

Várady Imre és dr. Kardos Samu orsz. képviselők, Kaufmann István iskolaigazgató, Basch Miklós szárcsai plébános, Dold István egyleti titkár Temevárról stb.

A gyűlés programpontjait dr. Várady Imre orsz. képviselő vezette be előbb magyar, majd németül folytatott üdvözlő beszéddel, összetartásra buzdítva a gazdákat.

Utána Jankó Ágoston alispán szólalt föl, aki mint házigazda üdvözlő it a délvidéki földmivelőket. Részvétele a gyűlésen nemcsak a köteles udvariasság jele, hanem jelül szolgál annak is, hogy Torontálvármegye a gazdasági jólétre irányuló törekvéseket istápolja. Ő a maga részéről is mindenben támogatja ezt a törekvést s bizalommal fordulhatnak hozzája mindenkor a gazdák.

Az alispán szavait élénk éljenzéssel fogadták, amelynek lecsöndesülte után a családi okokból távol levő Wittmann egyleti elnök helyett Blaskovics Ferenc apátkanonok mondott magasszárnyalásu elnöki megnyitót. Beszédében hazafias munkálkodásra és összetartásra lelkesítette a gazdákat s hangoztatta, hogy a gazdáknak az egyesülésre nagy szükségük van. Kifejtette azután a vándorgyűlések hasznát, amely nemcsak tanulságos, de növeli az összetartozás érzését. Meleg szívvvel üdvözlő a nagyszámmal megjelent gazdákat s örömet fejezi ki, hogy Jankó alispán elismeréssel méltatta munkásságukat, s hogy a földmivelők bírják a támogatását.

Zajos taps kísérte Blaskovics tüzzel előadott német nyelvű beszédét, majd azután következtek a szakelőadások.

Az első előadó Juhász Vilmos csákováai földmivesiskolai igazgató volt, aki szintén német nyelven az okserű marhatenyésztésről tartott minden részletre kiterjedő szakszerű előadást, a melyt mindvégig figyelemmel hallgattak a jelenlevők s végül élénken megjelenezték az előadót.

Utána Léh Ferenc bácskai kendertermelő kigazda tartott figyelemre méltó előadást a kendertermelésről, amely szintén tetszést keltett.

Majd Marschal János egyetemi hallgató üdvözlölte a gyűlést, különösen a keresztény szociális irányban való működést ajánlván a gazdáknak.

Most a kataszteri és adóreformokat vitatta meg a gyűlés a csatádi főkegyesület javaslatának kapcsán s a javaslatot pártólólag fogadta a gyűlés.

Az indítványok során Léh Ferenc indítványozta, hogy az egyesület tiltakozzék az utóbb a Délvidéken megkísérelt pangerman mozgalommal szemben.

Hell Károly indítványozta, hogy az egyesü-

let tegyen lépéseket aziránt, hogy az állat-tenyésztési bizottságokba kigazdák is választásának be, és hogy a mezői örök a községektel szemben jóállást vállalhassanak.

Az indítványokat elfogadták.

Még kisebb indítványok kerültek szónyegre, majd Blaskovics Ferenc apátkanonok lelkes beszéddel berokszította a gyűlést, további buzgó munkálkodást ajánlván a gazdák figyelmébe.

A gyűlés után a Pest-szállodában társas-ebéd volt, amelyen szintén számosan vettek részt; s a fehér asztalnál több feiköszöntőben ünnepele-tek az egyesület vezetőit.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

Április 8. Közigazgatási bizottsági ülés.

— Husvét a templomokban. Nagybecskerek város közönsége, mint minden esztendőben, az idén is a szokásos kegyelettel és díszszel ünnepele meg a husvétit ünnepeket. Az ünnepek fénypontja természetesen a nagyszombati föl-tamadási körmenet volt, amelynek gyönyörű tavaszi idő kedvezett s a Ferenc József-tér való-sággal hemzsegett a körmenetre gyűlt ember-sokaságtól. Kevéssel hat óra után indult ki a templomból a körmenet Magyar Pal pápai kamarás, plébános vezetésével s részt vettek benne az összes polgári hatóságok Jankó Ágoston alispán és dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző vezetésével, a katonai hatóságok pedig Neuschel Ferenc honvéd alezredes és Hausner Achill cs. és kir. alezredes vezetésével továbbá a testületek, egyletek, valamint a hívők nagy serege. A körmenet fényét nagyban emelte a kivonult honvédszázad, melyet Csepreghy főhadnagy vezényelt s amely a templom előtt szokás szerint díszlővéseket tett. Vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepi mise volt a róm. kath. plébánia templomban, amelyet Magyar Pal pápai kamarás plébános végzett fényes segédlettel. A templom természetesen zsufolva volt ajtatos hívő közönséggel, éppenugy a délutáni ünnepeles vecsernyén, valamint a hétfői istentiszteleteken is. Az ev. ref. templomban szintén vasárnap

édeskés) retusra fegyelmezi magát. És már ez eredmény, mit az amatőrök hatásának köszönhetünk. A tanulmányokba mélyedő amatőr mily haladást fog ezek után elérni az arcképezés terén, arról ma még korai volna véleményt alkotni.

A dilettáns munkák (festmények) kiállítására ne szolgálja a hiúságot, hanem eszköz legyen a műkedvelés balgaságainak és tévedéseinek kiirtására. A műkedvelő ne mélyedjen képek festésébe. Az ő tere a studium. Aki képek festésébe bocsátkozik, az a maga erejét tulbecsüli. Azért kell az iskolából a lemásolást, a képekről az olaj- és vízfestéssel való lemásolást kiküszöbölni. Sajnos, ez az irány a kiállításon résztvevő egyik növevelő intézetben nagy mértékben volt képviselve. Valamint ennek az iránynak bünös fogamzásaül kell felrónunk azt a sok divánpárnát is, melyeknek selyem lapjaira rózsacsokrokat festettek azok a kiállító hölgyek, kik igen nagy zavarba jönnének, ha azt kívánnók tőlük, hogy az eléjük helyezett nyílt rózsát fessék le. Nem fog az soha franciául tudni beszélni, ki franciából jól fordított magyar szövegnek lemásolásával altatja magát azzal, hogy ő most francia nyelvet tanul. Csak öntudatlanul mázol az s nem fest, ki soha a természet után nem festett, hanem a természet-ről felvett képet, tehát a természet után való lefordítást lemásolja.

Balogh Vilmos államtitkár a kiállítás megnyitása alkalmával beszédét azzal az óhajással fejezte be, hogy a kiállítás minél sikerdusabb legyen. Az államtitkár a nemzet közóhaját fejezte ki. A nemzeti vagyonosodás szempontjából ennek az óhajásnak lázas sietséggel kell megfelelnünk. A női kézimunka hármas tagozásának, a

vízszintesen kifeszített (védők, takarék, szónyegek) a függélyesen álló (gobelin, szövet, papir- és bőrtapéták) és a redőzött lepel (függöny, öltözet) külföldről való hatalmas beözönlése nálunk azt jelenti, hogy a leginkább gyárban készült eme kedvenc tárgyakért óriás összeg vándorol ki évenként külföldre. Azt jelenti, hogy e téren is adófizető rabszolgái vagyunk a Nyugat művelt államainak.

Pedig a gyárban készült csipkék a tulságos szigoru szabályosság miatt mereven hatnak, minden átérés és összefüggés nélkül egymás mellé helyezett aránytalan motívumaikkal művésziellenek s kevésbé változatosak.

Ellenben a női kézimunka tudatos művészi tervezésében, egy vagy két virágnak változatos elhelyezésében, különböző részeinek felismerhető visszaadásában a női kellem szendességével hat reánk. A finom és könnyed, a varázsszerű és titokzatos ölelkezik benne az ifju üdeséggel, az álmódó tisztá művészettel.

Ugy kell a gyári csipkével tennünk, mint az olajnyomású képekkel. Ezeket mindenki igyekszik otthonából eredeti olajfestményekkel kiszorítani.

És hogy azt megtehetjük, arra a reményre felbátorít bennünket a kiállításon látott csipkék nagy száma. Átlag a legnagyobb elismerésben részesült a varrott csipkék csoportja. Nagy része a délvidéki hölgyek által vagy azok felügyelete alatt készült. A művészet ölelkezik náluk a gyakorlatias arravalósággal. E kedvező körülmény értékesítéséről gondoskodnunk kell. Tegyük meg az intézkedést arra, hogy lassankint a külföldnek e téren évről-évre fizetett adó egy részét megmenthessük s hovatovább ebből a rabszolgaságból magunkat felszabadithassuk.

Mindenekelőtt küszöböljük ki a tantervekből ama részeket, melyek üres hivalkodásra csábítják a növendék leányainkat — a tájképek és a esendéleti képek másolását. A helyett hozzuk be leányiskoláinknál már a legalsóbb fokon a rajzköztársa a — tervezést, bármily nehéznek is tünjék fel az első pillanatra. Előbb a legegyszerűbb, később lassan-lassan az összetettebb leveleket és virágokat tervezessük egyenes és félkörű szalagokban futó soraközásban.

Ha egy levelet megtanult a gyermek, nagy örömmel alakít abból háromszor, négyszer egymás mellé való helyezés által szalagdiszitményt vízszintesen, felfelé vagy körbe futó irányban — helyes irányítás mellett. Ily vezetés mellett négy év alatt fejlesztvén a gyermek tervezőképeségét, elég készséggel feküdheth neki a csipketervezésnek. Serkentsük a tervezés nehéz munkájára leányainkat azzal, hogy az iskolai év végével versenykiállítást rendezzünk, a bírálatot első sorban magunkkal a növendékekkel végeztessük írásbeli feladvány alakjában. A tervrajzok legsikerültebbjét első díjképen egy arannyal, második díjképen több arra érdemesültet „Említésre méltó” jelzéssel tüntessük ki.

Epen így kellene eljárni a kézimunka csoportban is, hol a kivitt munka mellett maga a tervrajz is be volna mutatandó.

Igen, a rajztanítás helyes irányításában kell a női kézimunkához vezetők kulcsot keresnünk. Mert a rajztanítás a művészet és műpar alapköve, tengelye. Erre kell a lehető legnagyobb gondot fordítani. Ezzel legyen összekapcsolva a történelmi múlt iránti tisztelet ápolása. Érintsék az iskolák a magyar himzés történetét, melyben Szent István neje Gizella, majd a várak urnői,

délelőtt
urvacso
kész ve
—
apátka
dorgyüle
kodott.

hagyott
Nagybec
helyi gy
tekintet
2-ikára
az ünne
gyermek
védő lig
ket nem
tettek s
sétáló k
sátor elő
naposál
másik es
volt. M
bajos h
gyűjtése
Ágoston
dr. V in
napot n
szép öss
ége az i

száma
járasi fő
zanna r
Ü r m é
26 236.
engedett

m. kir.
22-én k
ujoncoz
szolgálat
tálvárme
gét 177 k
129.476
összeget
f. 6vi m
már fo
nál, hol
a nekik

gör. ke.
tartott
plébános
sits Sz
diakonus

Herzog
várt, elj
becskere

egész a
vezetői
Corberit
terében
dott haz
szönyeg
velencei
akkor m
nemüek
hazajára

É
nyiben
eredeti
alengor
Hongria

A s
Azért a
révén a
szóthen
innen f
keresés

Az
hajlama
rális gó
kodni.
Aradon.

Ter
alakítson

délelőtt 10 órakor volt a husvéti istentisztelet urvacsoaraosztással, melyet Szalay József lelkész végzett.

— **Személyi hír.** Blaskovics Ferenc apátkanonok tegnap a délvidéki földmivelők vándorgyűlése alkalmából Nagybecskerekben tartózkodott.

— **A gyermeknap Nagybecskerekben.** Az elhagyott gyermekek védelmére szánt gyermeknap Nagybecskerekben már tegnap megkezdődött. A helyi gyermekvédő liga a husvétünnepre való tekintettel nálunk egy nappal kibővítette az április 2-ikára és 3-ikára kitűzött gyermeknapot, hogy az ünnepi hangulatot értékesítse az elhagyott gyermekek számára. A nagybecskereki gyermekvédő liga két sátrat állított föl az utcán, amelyeket nemzeti színű draperiák és zászlócskák díszítettek s alattuk álltak a gyűjtő urnák, amelyek a sétáló közönség adományait fogadták be. Az egyik sátor előbb a pénzügyi palota előtt állt, majd naposabb helyre, a vármegyeháza elé tették, a másik sátor a Hunyady-utcában a cukrászda előtt volt. Mindkét sátorban Nagybecskerek lelkész és hájos hölgyei buzgókodtak az adományok összegyűjtése körül, a cukrászda előtti sátorban Jankó Agostonné, a vármegyeháza előtti sátorban pedig dr. Vinczehidly Ernőné vezetésével. A gyermeknapot ma és holnap folytatják és remélhetőleg szép összeget juttat Nagybecskerek város közönsége az idén is az elhagyott gyermekek védelmére.

— **Magyar név.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli: dr. Kropf Sándor bányai lakos, járási főszolgabíró sajtó, valamint Antal és Zsuzsanna nevű kiskorú gyermekei családi nevének „Ürményi“-re kért átváltoztatása a folyó évi 26.236. sz. belügyminiszeri rendelettel megengedtetett.

— **A torontali póttartalékosok segélye.** A m. kir. pénzügyminiszter folyó évi március hó 22-én kelt 33253. sz. rendeletével az 1905. évi ujoncok elmaradása folytán kivételes tényleges szolgálatra behívott póttartalékosok részére Torontál vármegye területén kifizetendő segélyek összegét 177 községben lakó 995 póttartalékosra néve 129.476 kor. 97 fillérben állapította meg. Ezt az összeget a nagybecskereki pénzügyigazgatóság f. évi március 30-án kelt 31650. sz. intézkedésével már folyósította az illetékes m. kir. adóhivataloknál, hol bélyegmentes nyugtájukra az érdekeltek a nekik járó segélyösszeget felvehetik.

— **Szerb egyházi kinevezések.** A temesvári gör. kel. szerb egyházmegye szentszéke legutóbb tartott ülésében Sztanisán Radivoj gyéri plébános helyett István Iván plébános és Jakab Sztóján végzett theologust Nagyikindára diakonussá nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Taubner Ernő, a Dukas és Herzog galóc—budapesti cég képviselője Temesvárt, eljegyezte Kalka Nóra kisasszonyt Nagybecskerekben.

— **Ragyogó Husvét.** Az idén kegyelmes volt az idő úgy a husvétünnep, mint az időjósok iránt. A jósok ugyanis, mint már azt konstatáltuk, verőfényes husvétot jövendöltek s valóban nemesak verőfényes, de olyan ragyogó husvétünnepben volt részünk, amilyenben már évek óta nem volt részünk. Csak úgy tündöklött minden a tavaszi napsugár arányában s ez a ragyogás visszatükrözőtt az emberek arcán, akik derültek, vidámak voltak, nemesak az ünnep, de annak öröme is, hogy végre megszűnt a keserves téli ridegség s beköszöntött a tavasz minden bájával. Telve is voltak mindkét napon az utcák, mulatóhelyek, a színház, ünnepelő jókedvű embereséggel, ujjongva köszöntvén a tavaszt. Husvét-hétfőjén a hagyományos öntözködés folyt s a verőfényt virágok hián megillatosította a sok rózsaszín, „oikolony“ s egyéb illatszert, amelyet bőven locsoltak tegnap a férfiak, ma pedig a nők s ezzel az illatos akkorddal zárulnak le mindenki meglepődésére a husvétünnep.

— **Házi híradás.** Részvétellel vevésük a hírt, hogy Scheber János, San-Marc hercegnő uradalmának főerdésze, március 29-ikén 63 éves korában Nagyszentmiklóson meghalt. Az elhunytat, aki közel negyven évig volt a csanádi uradalomban, szombaton temették el nagy részvétel mellett Nagyszentmiklóson.

— **Hangverseny.** A nagybecskereki főgimnázium volt növendékei dícséretes cselekedetét követték el, amikor egy hangverseny rendezését határozták el, melynek tisztá jövedelme azoknak a szegény diákoknak jut, akik mint jó tanulók megérdemlik, hogy a felső-tátrai kirándulásban résztvegyenek, de akiknek mostoha anyagi viszonyai nem engedik meg, hogy egy ilyen aránylag költséges utat tegyenek. S a becskereki közönség méltányolva a nemes elhatározást, zsuflóságig töltötte meg a kaszinó termét. De nem is volt oka megbánnia eljövételét, mert egy olyan minden részleteiben sikerült hangversenyben volt része, mely a legkényesebb igényeket is kielégítette. Ugy az első szám Hoffmann: „Magyar táncok“, zongorán négy kézre Burget Rózsika kisasszony és Haidegger Ernő ur, valamint a második, Heller: „Zongora négyes“, hegedűn, violán, cellón és zongorán Kadelburger Ede, Ripka Imre, dr. Steinbach Béla, Herr György urak, meggyőzhette a hallgatókat, hogy az előadók fiatal koruk dacára, kész zenészek, kik bármikor igényt tarthatnak a közönség érdeklődésére. Zajos taps jutalmazta őket.

Ezután Mayer Jenő, kit még gimnázista korából kitűnő szavalónak ismer a nagybecskereki közönség, előadta E. Kovács Gyula „Hajnali uram“ című melodramját. Értelmes szép szavaltatát élénk tetszésnyilvánítások követték.

Herr György a zongorakiséretet látta el a nála megszokott ügyességgel.

Élénk tetszésben részesültek a többi számok is, nevezetesen: a) Raff: „Cavatina“, b) Hubai: „Csárdajelenet“, hegedűn zongorakisérettel Forgó Ernő és Haidegger Ernő urak. Jadassohn: „Zongora hatos“, Burget Rózsika k. a., Kadelburger Ede, Knopf S., Ripka Imre, dr. Steinbach Béla és Herr György urak. Kéler B.: „Rákóczi induló“, zongorán négy kézre Haidegger Ernő, Herr György urak.

Valamennyit lelkesen megtapsolták s néhány ráadásra is került a sor.

Az estélyen közönségünk színe-java vett részt. Ott voltak: Jankó Ágost alispán, dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző, Balácsi József főgimnáziumi igazgató a főgimnáziumi tanári kar élén, dr. Várady Imre és dr. Kardos Samu országgyűlési képviselők, Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi iskolai igazgató, Hegedűs Kálmán h. árvászéki elnök, Jeszenszky Náudor ág. ev. lelkész, Oldal Antal bankigazgató, Bielek Antal tb. főjegyző, Sas Ede m. kir. főmérnök, dr. Mangold Samu ügyvéd, dr. Szlammer Ágost állomási főnök s közelhatáruk számos kitűnősége. A hangversenyt sikerült táncmulatság követte, mely a hajnali órákig tartott. A hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Ambrózy Lászlóné, Bárány Béláné, Berényi Bódogné, Burget Rózsika, Csekmanek FABIÁNNÉ, Elmer Józsefné, Engel Adámné, Engel Laura, Fein Fülöpné, özv. Glatz Othmárné, Gregor Károlyné, Haidegger Ödönné, Hegedűs Kálmánné, Herr Ödönné, Jankó Agostonné, Jemerics Istvánné, Jeszenszky Náudorné, dr. Kardos Samuné, Kiss Istvánné, Knyaskó Lajosné, Konkoly Samuné, Kovács Sándorné, Láng Károlyné, Makk Józsefné, dr. Mangold Samuné, Mayer Rezsóné, Milovác Jenőné, dr. Nagy Dávidné, Oldal Antalné, Prokisch Istvánné, Ráddné, Sárfy Sándorné, Szilágyi Gyuláné, dr. Szlammer Agostonné, Szommer Józsefné (Bácsalmásról), dr. Várady Imréné, dr. Vinczehidly Ernőné, Zalán Károlyné, Zachariás Miklósné.

Leányok: Ambrózy Margit, Berényi Irma, Bielek Valérka, Burget Rózi és Viola, Csekmanek Ilona, Elmer Annus, Engel Ilona, Fein Vilma, Gregor Emmi, Herr Annus, Hupov Melánia, Jeszenszky Jolán, Konkoly Elvira, Kovács Sari, Kovács Katica, Krajcsik Ella, Kuss Barba, Ötványi Jolán, Orosz Margit, Prokisch Nelli, Rádd Ilona, Streitman Jolán, Szepessy Vilma, Szilágyi Rózi, Szlammer Mici, Weidisch Józsa, Zalán Elza, Zachariás Mariska.

Színház és Irodalom.

Heti műsor:

Április	3-án szerdán: Ripp van Vinkle.
„	4-én csütörtökön: A denevér.
„	5-én pénteken: A tolvaj (ujdonosság).
„	6-án szombaton: Rab Mátyás (ujdonosság).

* Beköszöntő: Polgár Károly újonnan szervezett társulata husvétvasárnapján mutatkozott be Nagybecskerekben. Lehárnak immár világhírűvé vált „Vig özvegyé“-ben. A színház az utolsó helyig megtelt, mely kedvező körülmény a közreműködők játéka is a legjobb hatással volt. Az érdeklődés középpontjában természetesen az új primadonna állott. Kaposi Józsa a legjobb hírnév előzte meg s amennyire egy énekesnő képességeit egyszeri szereplés után megbírálni lehetséges, ezt a renommét be is igazolta. Nagyterjedelmű, kellemes csengésű szoprán hanggal rendelkezik, mely a legnagyobb könnyedséggel mozog a felső kvintben is. Amellett iskolázott énekesnő, ki a természet adta ajándékkal igen jól tud bánni. Játéka temperamentumos, sőt talán túlélénk is. A kisasszonynak igen szép sikere volt, amennyiben minden egyes dalát zajosan megtapsolták, sőt meg is ujráták. Telekán-ban, ki Rosillont játszotta, igen elfogadható tenoristát kapott a társulat. Értékes hanganyag, mely ebben a tenorszerű világban kétszeresen megbecsülendő. Ha hozzáértő mester kezébe kerül s játéka is természetesebbé válik, hasznavehető tagja lesz a társulatnak. Danilovitsot ezúttal is Reméte Géza

egész a kurve korszakig, mint himző műhelyek vezetői, jelentős szerepet játszottak. Érintsék Corbertnek, XIV-ik Lajos francia király miniszterének, szenális erőszakosságát, melylyel imádozott hazájának megszerezte a hollandus Gobelin szőnyeggyárost és azt, mint telepítette be a velencei csipkehimző nőket Alenconba, hogy az akkor még a ferfiaknál is divatos himzett csipke nemüekért külföldre özönlő óriás pénzösszeget hazájának megmenthesse.

És ezzel kapcsolatosan mutassák be, amennyiben a helyi muzeumi viszonyok megengedik, eredeti darabokban, vagy fényképeken a velencei, alenconi, a hollandus, a szász, a cseh, a point Hongrie stb. csipkék egy-egy példányát.

A szépségek lényegét megérteni nehéz dolog. Azért a régi műemlékekbe elmerülő tanulmány révén az ifjú hölgyek lelke önkéntelenül a természetben, a virágokban fog magyarázatot keresni, innen fognak inspirációt meríteni újabb formák keresésére és teremtésére.

Az iskolából kikerült ifjú hölgy művészi hajlamainak helyes irányítására az egyes kulturális gócpontokon himzőkurzusokról kell gondoskodni. A Délvidéken Temesvárott, Szegeden és Aradon.

Temesvárott, például a Tulipán-szövetség alakítson egy dilettáns szakosztályt, melynek

keretében két alosztályt és pedig az egyik az amatőr fényképezés, a dilettáns festészet és fametszés, a másik pedig a női kézimunka és pedig a varrott és vert csipke, a fehér, tarka és aranyhimzés ügyeit gondozná. És pedig két irányban. Egyik a művészi irányítás, másik a termelésnek kereskedelmi gondozása volna.

A művészi irányítás nehéz tisztét a temesvári rajztanárok és kézimunka tanítónők látnák el, amatőr fényképezés, dilettáns festők és műhimzők támogatásával. (Tanácsosal s esetleg mintával, vagy a bemutatott terv megírásával támogatnák az illetőket). Az eladásra szánt kész munkák kereskedelmi oldalának gondozására a helyi ipar- és kereskedelmi kamara illető szakferfiak volnának hivatva.

Ha az való, amiről csak halvány sejtelmünk van, hogy a kormány Lakatos Artur jeles textiltervező hazánkiát külföldi tanulmányútra küldte azért, hogy a külföldi textiliparának tanulmányozása mellett különös gondot fordítson a csipkeipar termelését irányító jelesebb európai intézmények megfigyelésére, akkor a legszebb reményekkel foghatunk a teremtő munkához, tudatában annak, hogy a vidéken a társadalmi uton megkezdett munkásság egy-két év múlva a központból is nyerhet szakértői irányítást és kereskedelmi támogatást. **Streitman Antal.**

A gyermekek kiválóan fejlődnek vele és nem szenvednek emésztési zavarban.

Kitűnően bevált hányás bélfurug, hasmenés stb. esetén.

A bel- és külföldön sok ezer orvos ajánlja.

Legjobb táplálék egészséges és gyomorbarát gyermekeknek.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Diet. tápláló szerek gyára KUFÉKE R.

Wien I. és Bergedorf - Hamburg.

játszotta. Remetét intelligens, törekvő színésznek ismerjük, de ebben a szerepben nem teremnek számára babérok. Az igazgatóság hibája, hogy ismét neki adta ezt a szerepet, melyre sem hangja, sem megjelenése nem predesztinálja. Az ujak közül Csorna Terus (Valenciéne), Heltai Hugó (Zéta), Gózon Béla, Csolnakossy jó erőknél bizonyultak. A régiak közül Polgár Károly (Nyegus), Gózon Gyula Haraszi Vilma, Papp Ilona, Solymossy Sándor jól töltötték be szerepeiket. A darab kiállítását elismerést érdemel. Ének- és zenekar kifogástalanul működtek. Dicséret érte Kovács karnagynak, ki a nagybecskereki közönségnek régi kedves ismerőse. A közönség kitünően mulatott és sokat tapsolt az egyes szereplőknek.

A darabot tegnap este zsufoolt ház mellett ismételték. —r.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Párba-ügy.** Mint ismeretes, dr. Pap Dezső és dr. Kardos Samu egy utcai összehozalkozás miatt párbajt vívtak. Dr. Kardos Samu ellen a nagybecskereki kir. törvényszék már régebben meghozta az ítéletet, Pap Dezsőre nézve azonban, mivel betegsége akadályozta a megjelenésben, a tárgyalást el kellett halasztani. A nagybecskereki kir. törvényszék ma azonban megtartotta a tárgyalást Pap Dezső ügyében is. Pap Dezső a tárgyalás folyamán azzal védekezett, hogy Kardos politikai szereplése a közigazgatás terén az ő nézetével nem egyezett s ez a szereplése őt fölizgatta. Izgatottsága tetőpontját érte el akkor, mikor Kardossal az utcán találkozott s ebben az izgatottságában használta a sértő kifejezést, melynek párbaj lett a következménye. A bíróság Pap Dezsőt védekezésének meghallgatása után párviadal vétsége miatt 10 napi államfogházra ítélte. Az ítélet ellen Pap Dezső felelkezett.

§ **Eikobzott kivándorlási nyomtatványok.** Südel B. brémai cég ismét kivándorlásra csábító nyomtatványokat és hajójegyeket terjesztett Torontál-megyében. A manipulációra ezúttal is rájöttek és a nagybecskereki kir. törvényszék ma tartott tárgyaláson a nyomtatványokat és hajójegyeket eikobozni rendelte.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti távirata.) A kiegyezés ügyében ma délelőtt is volt tanácskozás Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán. Kossuth előbb Sztérynyivel tárgyalt, majd Wekerle Sándor miniszterelnök is meglátogatta Kossuthot s együtt tanácskoztak. A tanácskozás nem volt formális tárgyalás, miután egyrészt Kossuth Ferenc állapota ma még gyenge volt hosszabb tárgyalásra, másrészt Darányi miniszter ma nem jött meg Budapestre. A formális tárgyalás holnap lesz s ezen részt vesznek Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth és Darányi miniszterek, továbbá Popovics, Sztéryny és Mezössy államtitkárok. A holnapi tárgyaláson fogják megállapítani annak a nyilatkozatnak a szövegét is, a melyet Kossuth Ferenc keresk. miniszter a képviselőház közgazdasági bizottságának legközelebbi ülésén tesz a kiegyezés ügyéről.

Wekerle Sándor miniszterelnök különben a hét folyamán Bécsbe utazik s kihallgatásra jelentkezik a királynál, majd pedig Beck báró osztrák miniszterelnökkel fog tárgyalni a kiegyezésről. A szakminiszterek csak a jövő héten utaznak Bécsre, hogy folytassák az osztrák miniszterekkel a kiegyezési tárgyalásokat.

Az alkotmánybiztosítók.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti távirata.) Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a képviselőház legközelebbi ülésén beterjeszti az alkotmánybiztosítókra vonatkozó egyes törvényjavaslatokat. Így: az állambírósról, a kuriai bíráskodás meghosszabbításáról és a közigazgatási bíróság hatáskörének kibővítéséről szóló törvényjavaslatokat. Ezeket a javaslatokat még a tavasszal elintézik a parlamentben, míg az alkotmánybiztosítókra vonatkozó többi javaslatokat ősszel terjeszti be a kormány.

A koalíció közös értekezlete.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti távirata.) A koalíciós pártok holnap a függetlenségi pártkörben közös értekezletet fognak tartani, amelyen a nem állami tanítókról szóló törvényjavaslatot fogják tárgyalni. Az értekezleten Holló Lajos elnök s az elhangzó kérdésekre Apponyi Albert gróf kultuszminiszter és Tóth János államtitkár adják majd meg a szükséges fölvilágosításokat.

A német trónörökös párt balesete.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti táv.) Mint Berlinből sürgönyzik, könnyen végzetessé válható baleset érte tegnap a német trónörökös párt. A trónörökös neje ugyanis tegnap kikocsizott Potsdamba, s utközben kocsijuk összeütött egy automobilal. A kocsi nem borult föl, de a lovak megbokrosodtak s elragadták a kocsit. A járókelők segítségére siettek a trónörökös párnak és sikerült is a lovakat megállítani s mindkettőjüket baj nélkül kimenteni a veszedelemből.

A szocialisták országos pártgyűlése.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti távirata.) A magyarországi szociáldemokrata párt most a husvéti ünnepeken tartotta országos pártgyűlését. Ma volt a pártgyűlés 3-ik napja, amelyen az általános választói jog kérdésével foglalkoztak. Garbai Sándor előadása után a pártgyűlés határozati javaslatot fogadott el az általános választói jog érdekében s egyben tiltakozik a mai politikai rendszer elnyomó törekvései ellen.

A kivándorlás ügye.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti távirata.) A belügyminiszteriumot most élénken foglalkoztatja a kivándorlás ügye s Andrássy Gyula gróf belügyminiszter még e hó folyamán szaktanácskozást fog összehívni a kivándorlás orvoslása dolgában.

Öngyilkos nagykereskedő.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti távirata.) Schwarz Lajos posztó-nagykereskedő Bajza-utcai lakásán agyonlőtte magát. Tettét idegbaja miatt követte el.

Szabó-sztrájk Bécsben.

Budapest, április 2. („Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a férfiszabók mintegy 4000-en tegnap sztrájkba léptek.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1907.)	16.16	—
Buza (okt. 1907.)	16.60	—
Rozs (áprilisra 1907.)	13.20	—
Zab (áprilisra 1907.)	15.42	—
Tengeri (májusra 1907.)	10.80	—

Nyilttér.*)

Foulard - és „Henneberg“-
NyerBast - selyem 60 kr.-tól
Chinés - feljebb, bérmentve és
Skót - vámmentesen. Minta
postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:

an Seidenfabrik. Henneberg in Zürich.
(75/4-42)

Tek. Szerkesztő Ur!

Az „Unser Blatt“ f. évi 4-ik számában a nagybecskereki tiszai ármentesítő társulat vezetése és működéséről helytelen tudósítást közölt. A társulat közgyűlése ezen közleménnyel f. év február 14-én foglalkozva, a nevezett lap szerkesztőjét határozatilag felkérte, hogy a feltehetőleg téves információ alapuló közleményt a közölt és a valóságnak megfelelő adatok alapján helyesbítse. Az Unser Blatt szerkesztőjének jóízűt tulajdonított az érdekeltség ezen határozat hozatalakor s ezért fordult hozzá a személyébe

*) Az e rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

vetett bizalom alapján. A rektifikációt a szerkesztő ur meg is ígérte. Csalódtunk mindkét irányban, mert a megígért helyesbítés meg nem jelent. Ezért kérjük a jegyzőkönyvi határozat szives közzétételét.

Szathmáry Kálmán,
társ. alelnök.

Nagybecskereki tiszai ármentesítő társulat.

118/1907. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Nagybecskereken a „Nagybecskereki tiszai ármentesítő társulatnak“ 1907. évi február hó 14-én tartott

rendkívüli közgyűlésében

Szathmáry Kálmán,
társulati alelnök elnökölte alatt.

Jelen voltak:

Szathmáry Kálmán a nagybecskereki kir. kincst. urad. képviselőjében	47	szavazattal
Kéler Ákos az écskai uradalom képviselőjében	80	„
Pap Ernő, Pap Sima Anna képv.	8	„
Dr. Annau Ernő Szent-Iványi Zoltánné képviselőjében	9	„
Ifj. Bobor Gyula saját es id. Bobor Gyula, Bayer Jenőné, Gyertyánffy Jenőné és Andorné képviselőjében	12	„
Balás Iván saját és Balás Erna képviselőjében	8	„
Lowieser Imre főszolgabíró Szerb-Aradac község mint testület képviselőjében	9	„
Daniel Ferenc Lukácsfalva község képviselőjében	1	„
Meggyessy Császár jegyző T. Aradac község mint testület és Rónay Elemértől megvett birtok képv.	11	„
Szerb-Aradaci kisbirtokosok megbizottjai:		
1—2. 100 holdas csoport: Kiss Kálmán	2	„
3. 100 holdas csoport: Gaál János	2	„
Torontál-Erzsébetlak megbizottjai:		
15—18. 100 holdas csoport: Domovszki János	7	„
Molnár János jegyző és Palanacsai György Román-Écska község képviselőjében	1	„
Roosz Ádám Nemet- Elemér község képviselőjében	1	„
Kvatsák Nándor jegyző Szerb- Elemér község képviselőjében	1	„
Steyer István nagybecskereki német negyed képviselőjében	1	„

Összesen 200 szavazattal.

Kluge Károly főmérnök,
Ormay Lajos mérnök,
Nikolits Bogdán pénztárnok, mint jegyzőkönyv-vezető.

Szathmáry Kálmán alelnök, a személyes megjelenésben gátolt elnök megbízásából az alelnök helyét elfoglalván, a jelenvoltakat szívesen üdvözölve, mindenké elött a felmutatott társ. postakönyv nyomán konstatálja, hogy a mai rendkívüli közgyűlésre szóló meghívók a társulat kötelekebe műszaki árterfejlesztés alapján bevont egyes érdekeltek, valamint a csoportosult érdekeltség megbizottjának az alapszabályokban kikötött időben megküldettek, ezek után bemutatja az érdekeltek és érdekelte csoportok meghatalmazottjainak megbizó leveleit és konstatálja, hogy a társulati 331 összes szavazattal a megjelentek 200 szavazattal vannak képviselve és így az alapszabályok 12. §-a értelmében a mai rendkívüli közgyűlés határozatképes lévén, azt megnyitottnak nyilvánítja, egyben a gyűlési jegyzőkönyv vezetésével Nikolits Bogdán pénztárnokot bizza meg, hitelesítőül pedig Kéler Ákos és Dr. Annau Ernő tagokat kéri fel.

I. Elnök ismerteti a Nagybecskereken szerkesztett „Unser Blatt“ f. évi 4. számában megjelent és ezen ármentesítő társulat működése és vezetésével foglalkozó közleményt és a mai rendkívüli közgyűlés indokait a következőkben adja elő:
Az „Unser Blatt“ 4. számában társulatunk ügyeivel hosszabban foglalkozván, annak vezetését részrehajlással vádolja, a védett földek igazságtalan megterhelését teszi támadása tárgyává, azt állítja, hogy az érdekeltség nagybirtokosai a kiszáradt rovására jogtalan előnyöket élveznek, azon váddal lép fel, hogy a torontál-erzsébetlaki gazdák holdankénti 8 korona töltés fenntartási költséggel lettek megterhelve, melyet az érdekeltség nagybirtokosok nem fizetnek, ezen felül azt is felpanaszolja, hogy a torontál-erzsébetlaki által épített védőtöltések építési költségeihez a társulati érdekeltek — dacára annak, hogy védelmi helyzetük megkönnyebbült — semmivel sem járulnak.

Nehogy ezen teljesen valótlan dolgok elhallgatása egy percig is beismerésnek legyen magyarázható s nehogy a Torontál-Erzsébetlak község megalakítása előtti időre visszanyúló szerződéses ügyekkel feltehetőleg ismeretlen terepeken ezen költséget illetőleg tájékozatlanságban

hagyassanak, szükségesnek látta az elnökség, hogy ezen ügyekkel a közgyűlés főként azért foglalkozzék, hogy a meghatalmazottak által képviselt torontál-erzsébetlaci gazdáknak minden irányban megnyugtató felvilágosításokat adjon és a nagy közönséget a fent idézett hírlapi közlemény teljesen helytelen volta iránt tájékoztassa, esetleg a mennyiben szükségét látja a nyilvánvalóan közlemény közzétételéért elégtételt szerezzen.

Sajnálattal kell venni azonban, hogy az első sorban érdekeit torontál-erzsébetlaci meghatalmazottak közül, — dacára szabályszerű személyenkénti meghívásának — csak egy jelent meg s az az egy is képtelennek mutatkozott a tárgy megértésére. — Így tehát a határozatnak csak az lehet a tárgya, hogy a meghatalmazott társulat szerezzene-e a közleményért megtorlást, avagy beérje-e azval, hogy a nagy közönséget e valótlán támadások megcáfolásával az igazságról kellőleg tájékoztassa.

A közgyűlés tagjai elé terjesztett közkézben fekvő okiratok és számadási adatok adják meg a közlemény minden vádjára a cáfolatot, miből folyólag a közgyűlés következő határozatot hozza:

Megállapított, hogy a torontál-erzsébetlaci öblözet, mely összesen 4878 hold kiterjedésű és melyben 3972 hold torontál-erzsébetlak határbeli, 493 hold Parkad község határbeli, 296 hold Bótos község határbeli, 50 hold écskai uradalmi, 25 hold kincstári földes tartalék terület fekszik. 1884. évben a kincstár és ezen arm. társulat között létrejött szerződés alapján árammentesített.

Miután az östársulat árvédelmi helyzetére e töltés szintén előnyös volt, az östársulat érdekeltsége a szerződés alapján e töltés kiépítési költségeihez 30%-kal járul hozzá, az esetleg később szükségessé váló töltés magasztási munkákhöz pedig haszon arányban fog hozzájárulni.

E szerződés értelmében építették ki a töltések a társulat vezetése alatt és az öblözetben fekvő területek a társulat árterébe bevonattak.

Az építkezés költsége 264 644 frt 91 kr. kerülvén, az östársulat érdekeltsége a kikötött szerződés értelmében ez összeg 30%-val, azaz 79 393 frt 47 krral járult hozzá.

1889—1890 évben a védőtöltésnek magasztása és szelesítése árvédelmi szempontból szükségesnek mutatkozván, e védőtöltés magasztására és kiszélesítésére 94 739 frt 15 kr., az 1895—1898. évben a töltésnek az 1895. évi árvíz szinten fölé való magasztására és 6 méter koronával való kiépítésére 187 857 frt 51 kr. fordított; ugyancsak 1898-ban e töltés tervszerű kiépítésére még 8479 frt 06 kr. fordított.

1901. évben pedig e töltésnek 2 1/2 km. hosszú szakaszának hullámvérés elleni biztosítása céljából épített téglakurkolatra 39 711 frt 98 kr. fordított, vagyis összesen az eredeti kiépítésen kívül a későbbi töltés kiépítési munkálatokra 330 787 frt 70 kr. fordított.

Az östársulat érdekeltsége e felsorolt kiegészítési munkálatokhoz az említett szerződés értelmében haszon arányban járul hozzá és ebből kifolyólag az említett szerződés értelmében haszon arányban járulván hozzá, ebből kifolyólag említett összegnek 88 529 33/103 775 37 részét, azaz 282 231 frt 50 kr. viselte, így e töltés eredeti kiépítési költségeihez és a későbbi kiegészítési munkálatokhoz összesen 361 624 frt 97 krral járult hozzá, míg ellenben az erzsébetlaci öblözet érdekeltség az eredeti építéshez 185 251 frt 43 krral, a későbbi kiegészítési munkálatokhoz 48 556 frt 20 krral, összesen 233 807 frt 63 krral járult hozzá.

Megállapítja továbbá, hogy e fentartási és igazgatási költségeket a t. e. z. s. b. t. l. a. c. öblözet érdekeltség nem fizet, mivel a társulat e című kiadásai a társulatot megillető adóviszatérítés, gazdasági és kamatjövödelmeiből fedeztetnek, tehát a cikknek az az állítása, hogy a torontál-erzsébetlaci öblözet érdekeltség igazgatási költségek címén holdanként és évenként 8 koronát fizetne, szintén nem felel meg a valóságnak.

Azon állítással szemben, hogy a társulat árterébe az árvíznek ki nem tett területek is bevonattak, megállapítja a választmány, hogy az árterületeknek a társulat kötelekbe való bevonása úgy az östársulati, valamint az erzsébetlaci területekre nézve is az 1884. évi XIV. t. c. 13 § a értelmében *műszaki árterő fejlesztés alapján történt.*

E munkálatok ellen annak idején beadott felszólamlásoknak a hivatkozott t. c. szerint történt letárgyalása után az *árfejlesztési munkák*, melyek alapján az eredeti 24 317 holdnyi árterületen kívül 3054 községbeli és 3018 h. uradalmi területek vonattak az östársulat kötelekbe, 1892. évben *jogerőre emelkedtek* és az idő óta járulnak az osztályozásban megállapított összegekkel az erzsébetlaci területek — amelyek akkor még kincstári területek voltak — a társulati terhekhez.

Torontál-erzsébetlaci községbeli lakosok pedig csak 1904. évtől kezdődőleg, mivel csak akkor váltak a magas kincstártól részükre kiosztott telepes földek telekkönyvi tulajdonosaivá — fizetik ugyanazon összeget.

1904. év előtti időben a Torontál-erzsébetlak község határbeli földeteket terhelő járulékokat a kincstár viselte.

A mi az árfejlesztésnél alapul vett vízszíneket illeti, megjegyeztetik, hogy az árterőfejlesztés az 1876—1881. évi árvíz színekre történt, mely árvíz színek az 1888. évi árvíz alkalmával átlag 23 cm.-rel, az 1895. évi árvíz alkalmával pedig átlag 85 cm.-rel haladta meg, ennél fogva téves azon állítás, hogy az 1876. és 1881. évi árvíz szín alatt a társulat kötelekbe olyan területek is vonattak be, melyek az árvíznek kitéve *nincsenek*

Az árterő osztályozás, illetőleg kivétési kulcs az érdekeltség által egyhangulag megállapított, a földművelésügyi Miniszter 23 267/1892. számú rendeletével helybenhagyott s a vonatkozó kivételi munka ugyancsak a földművelésügyi Miniszter 74 587/1898. számú rendeletéből kifolyólag felülvizsgáltatott és hitelesített, a kivételi munkák ellen emelt panaszok említett t. c. értelmében letárgyaltattak, mivel fogva a kivétési kulcs 1900. évben jogerőre emelkedett és 1901. év óta, mikor tehát még a kincstár tulajdonát képezte az erzsébetlaciak mai területe — a társulati érdekeltség ez osztályozási kulcs szerint járul a társ. terhekhez.

A kataszteri tiszta jövedelemmel nem bíró beltelkek megterhelését illetőleg a társulat azon határozatot hozta, miszerint eltérőleg az 1884. évi XIV. t. c. 15 §-nak rendelkezésétől, *annál sokkal alacsonyabban terhelte meg, nevezetesen éppen a torontál-erzsébetlaciakat, — s nem alkalmazta a törvény azon rendelkezését, hogy a községbeliek annyi teherrel rovsanak meg, — a mennyibe a községi beltelkeknek biztosítása kerülne az esetben, ha a társulati védművek nem léteznének.*

A társulat tervek és számadásokkal bebizonyította, hogy fenti törvény értelmében Szerb- és Tót-Aradac községk beltelkeik összesen és évenként 485 kor. 89 fillérrel, Lukácsfalva község beltelkei 111 kor. 14 fillérrel, Torontál-Erzsébetlak község beltelkei 1086 kor. 81 fillérrel volna ugyan jogosítva megterhelni, de fenti határozata értelmében Szerb- és Tót-Aradac község beltelkeire összesen és évenként csak 64 kor. 55 fillért, Lukácsfalva beltelkeire csak 33 kor. 16 fillért, Torontál-Erzsébetlak község beltelkeire csak 600 kor. 80 fillért szándékozik évenként kivetni.

A földművelésügyi miniszter a javaslatot *fellette méltányos voltánál fogva 90 422/1903. sz. alatti határozatával jóváhagyta és ebből kifolyólag a községi beltelkek a törvényes járulékokkal tete mesebb kisebb járulékokkal járulnak ez idő szerint a társulati terhekhez.*

A torontál-erzsébetlaci határ tehát, nemcsak hogy sérelmet nem panaszolhat, de a társulat jótéteményeivel dicsekszik.

A téglá burkolattal ellátott 2 1/2 kilométer védfal, mely első sorban az ő védelmükre szolgál, a társulat *közköltségén* emellett.

A közgyűlés elnöke ezen a rendelkezésre álló okiratok és számadásokkal, műszaki munkálatokkal igazolt tényállás alapján felteszi azt a kérdést, kívánja-e a közgyűlés a lapközleményben foglalt rágalmazó, a társulat és annak vezetőségével szemben elkövetett, a közbizalmat veszélyeztető állítások megtorlása végett a bírói eljárás folyamatba tételét.

A közgyűlés Kiss Kálmán társulati tag ellenkező indítványával szemben határozatilag kimondja, hogy

egyelőre a bírói utra nem lép, mert a lapközlemény rosszhiszemű értelmű szerzője által félrevezetett erzsébetlaci érdekeltség felvilágosítását a bírói eljárástól úgy sem várhatja a társulat, annak vezetősége pedig sokkal magasabbban áll a közbizalomban, semhogy az ismeretlenség mezébe öltözött egyének rágalmaival szemben a bírói megtorlás utján elégtételezésre volna szüksége.

Tekintettel azonban arra, hogy a művelt lapzerkesztő a józóltságnak tartozik azzal, hogy nyilván téves adatai helyreigazításával a meg-hurcolt társulatnak elégtételt adjon, a jelen határozat egy példányának megküldésével felkérte az „Unser Blatt“ felelős szerkesztője, hogy ezen határozatot lapjában nyilvánosságra hozni szíveskedjék.

Végül a közgyűlés érdekeltsége ezen határozat kiegészítéséről kijelenti, miszerint köztiszteltetés örvendő és minden személyes kedvezéstől távol álló elnökének működése iránt ezuttal is, úgy mint eddig, a legnagyobb elismeréssel adózik és neki, valamint a társulat vezetőségének egyhangu lekésedéssel bizalmat szavaz.

Ezzel a tárgysorozat kimerítettén, elnök ur az érdekeltség megjelent tagjait szívélyesen üdvözölte és a közgyűlést berekesztette.

Kmf.

Szathmáry Kálmán,
társ. alelnök.

Jegyezte:

Nikolits Bogdán,
társ. pénztárnok, mint jegyzőkönyvvezető.

Hitelesített:

Dr. Annau Ernő.
Kéler Ákos.

(333—1.1)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, kedd, április 2-án:

ASSZONY.

Színmű 4 felvonásban.

Pethő Lóránd	Remete Géza
Jolán, felesége	Jászay Olga
Tabajdy Andor	Gózon Béla
Etel, Pető huga	Haraszi Vilma
Gyöngyösi Béla, kapitány	Csolnaky Gyula
Bakó Béni, képviselő	Buzza László
Fili, színész	Papp Ilona
Mari, szobalány	Pálffy Margit
Szakácsné	Kovácsné
Inas	Kabos Gyula

Kezdeté 9 órakor.

Holnap, szerda, április 3-án:

Ripp van Winkle.

VÉRPIROS

canániai fajnarancs, mészédes, 50 kilós postakosárral 2.60, eredeti keszár 100 darabbal 4.50, eredeti ládával 180 darabbal 6.50 korona, 36 darabos ládával 11.50, verpiros muskátmarancs mészédes, rendkívül finom, 50 kilóssal 2.50, eredeti ládával 160 darabbal 7.50 korona, 300 darabos ládával 12 korona. Ananászmarancs verpiros, mészédes, óriás, *hírlaposság*, kitűnő zamatu, eredeti ládával 80 darabbal, 8 korona, sárga mészédes fajnarancs 50 kilóssal 2.40, 100 kilós kosárral 4, eredeti ládával 200 darabbal 8.50 korona, 360 darabos ládával 9.50, citrom aranyárga, eredeti ládával, 360 darabbal 9.50, 50 kilós postakosárral 2, gyönyörű karfiol 2.60, boszniai óriás szemű aszaltszilva 3, asztali dió papírhéjú, óriás szemű 4.50, edényi dió vékonyhéjú fehérbélű 3, csenevessalma rendkívül szép példányok, beiföldi és tiroli többféle leg-nemesebb fajokból vegyesen 5.50, tiroli nemes fajú vajonckörte 8, Mosonky-alma valogatott 3.50 koronáért 50 kilós postakosárral szállít utánvétel T. e. b. s. z. Béla déligyümölcskereskedő. Budapest Szarka-utca. (338—10.1)

801. tkvi szám. 1907.

335—1.1

Arverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy Malencsity Sztoján végrehajthatónak Vrbaski Sándor és Vrbaski szül. Popov Nata elleni 279 kor. 50 fillér iránti ügyében a következő ingatlanok, u. m.:

1. a karlovai 3495. számú tjkvben 1566/60/6. hrsz. alatt felvett szántó 134 korona kikiáltási árban;

2. a karlovai 297. sz. tjkvben 405. hrsz. 361. ö. i. szám alatt felvett ház és beltelék 696 korona kikiáltási árban;

3. a karlovai 292. sz. tjkvben 1128/b., 2157/b. és 2446 b. hrsz. szántóból Vrbaski Sándort illető 1/4-rész jutalék 539 korona kikiáltási árban;

4. a karlovai 1798. számú tjkvben 1566/60/a., 1591. ex 16/a., 2877/c/e/300/b., 2877/c/e/301., 3280/2/a., 3294—3295/407/b. hrszámok alatt felvett szántóból Vrbaski Sándort megillető 1/4 rész jutalék 853 korona kikiáltási árban;

5. a karlovai 2789. számú tjkvben 938/331/b. hrsz. alatt felvett szántó 346 korona kikiáltási árban 1907. évi május hó 10-ik (tiz) napjának d. e. 9 órájkor Karlova községházában árverés alá fognak bocsájtatni.

Venni szándékozők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át letenni.

Vevő köteles a vételárát 3 egyenlő részletben és pedig 15, 30 és 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számítandó 5%-os kamattal együtt lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Törökbecse, 1907. évi február hó 5. napján. A kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság.

Kopasz,
kir. járásbíró.

NYOMDÁSZ-TANULÓNAK

egy jó családból való fiu azonnal felvétetik. Bővebbet e lap kiadó-hivatalában.

28—x.51

Az állandóan csapon tartott
Szent-István sörön

kivül kapható naponta friss

Spatenbräu

Marcoín Jenő
kaszinó-vendéglősnél.

330-x.3

Szabad kézből
eladó
a melencei-utca 437. számú

= ház =

igen kedvező fizetési fel-
tétel mellett.

Tulajdonos:
Nagybecskerek-i takarékpénztár.

(25-x.18)

1477. kig. szám. 1907.

334-3.1

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött Tomasevác körorvosi állásra pályázatot hirdetek. A kör áll Tomasevác, Orlovát és Bóka községekből. A kör székhelye Tomasevác (Torontálmegeye, vasutállomás).

A választást a kör községei képviselő-testületeinek kebeléből kiküldött képviselők fogják eszközölni a vármegye alispán ura által megállapítandó arányban.

A választást ezen arány megállapítása után fogom kitűzni.

A körorvos évi fizetése:

2400 korona és szabad lakás, nappali látogatásért 40 fillér és éjjeli látogatásért 60 fillér látogatási díj és Tomasevác községben a husszemle után szedhető díj.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy orvosi oklevelükkel felszerelt pályázati kérvényüket 1907. év május hó 1. napjáig hozzám nyujtsák be.

A pályázókat külön fogom értesíteni.

A megválasztandó orvos köteles a m. községi és körorvosi nyugdíjintézetbe lépni.

Antalfalva, 1907. március hó 28-án.

Zsiross,
főszolgabíró.

110. és 508. szám. 1907.

324-3.3

Építkezési hirdetmény.

Csenta község egy tantermet 8203 kor. 98 fillér és egy bika-istállót 2777 kor. 07 fillér előirányzott összeggel szándékozik építtetni.

A nyilvános árlejtés, amelyen az előirányzott összeg 10%-a biztosítékként leteendő, 1907. évi április hó 16-án tartatik meg Csenta községházán.

Tervek és költségvetések a jegyzői irodában betekintheők.

Csenta, 1907. évi március hó 26-án.

Grandjean Géza s. k., Gavrilovics Zsiva s. k.,
h. jegyző. (P. H.) bíró.

TESSÉK

egy nálam vásárolt osztálysorsjeggyel, szerencsét próbálni. Egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 korona

LEDERER JÓZSEF

bank- és bizományi üzlete, Nagybecskerek,
a szerb-templom mellett.
Telefon 209. Telefon 209.

317-x.6

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

Sehebek Ottó

urat, dr. Iványi Mór ur volt assistensét fogmütermem részére alkalmaztam.

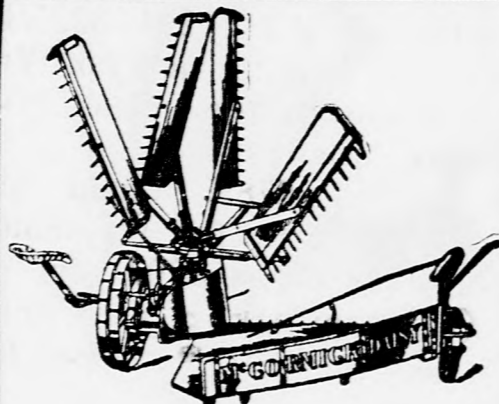
Miután nevezett ur eddigi működésével is tanubizonyítást tett szakmájában való kiváló jártasságáról, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az e szakmába vágó összes munkákat, u. m.: arany koronákat, hidmunkákat, finom aranyplombákat végezhessek. Azonkívül a legújabb módszer szerint hozom rendbe a fogakat és obtürátor munkákban is a legelőkeletesebbet végezhetem a legmérsékeltőbb árak mellett.

Végül bizonyítom, hogy Sehebek ur dr. Iványi Mórnál elfoglalt állását bizonyítványa szerinti tsaját akarataiból hagyta el.

Rendelési órák naponta 9-6-ig.

Kiváló tisztelettel

Dr. Guttman Jakab.

Marokrakó aratógép.

Aratógépek

Minden hazozatos öndicsérő hirdetés-
sel szemben beszélnek a tények.

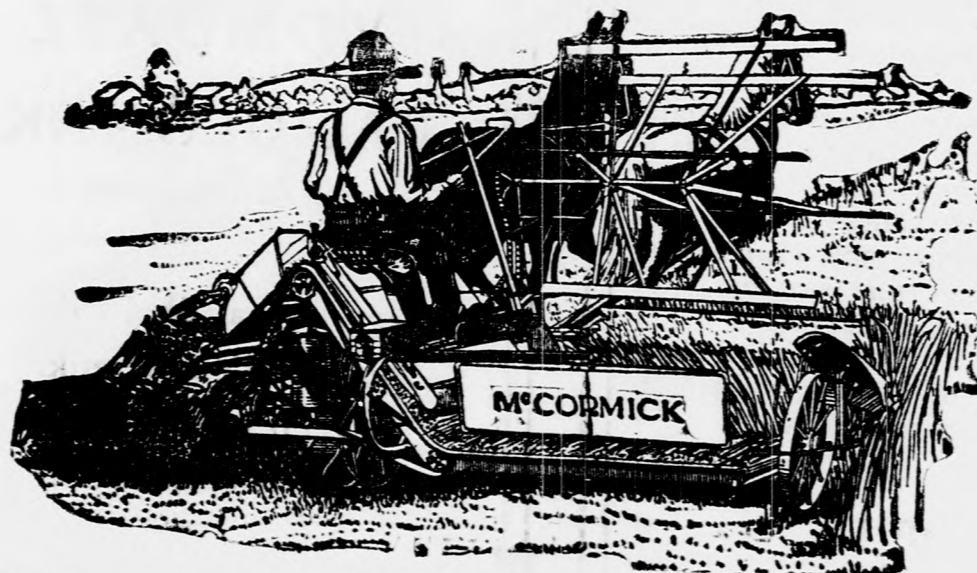
Fűkaszó.

Az 1906. évi aratás kimutatta, mely aratógépek felelnek meg
s így minden gazda közvetlenül gazdatársánál szerezzé be információit.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

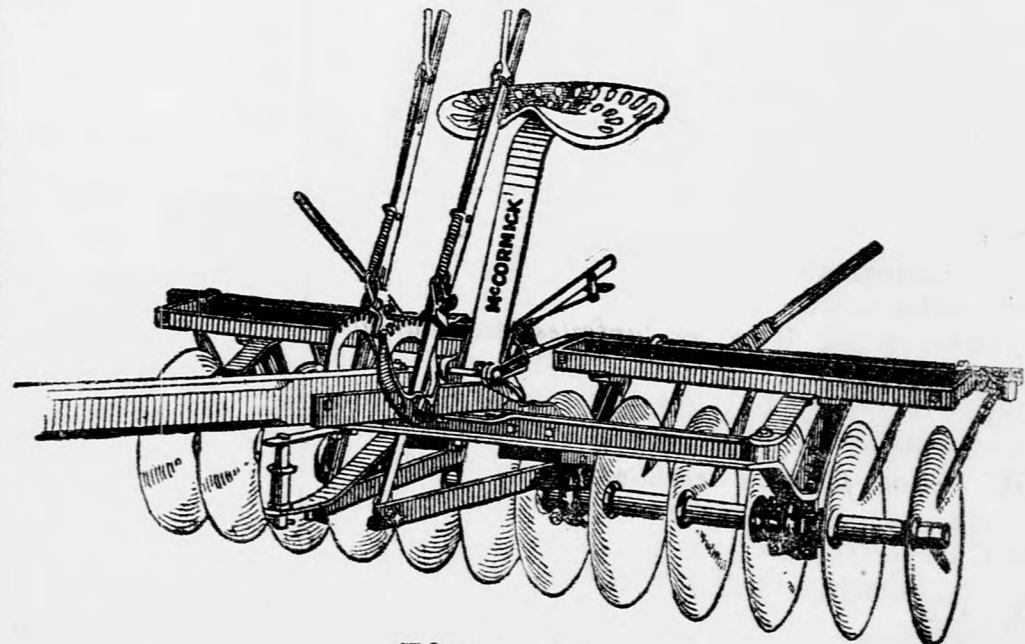
VEZÉRKÉPVISELŐI:

Nagybecskerek-i gépgyár vas- és fémöntőde **Braun és Prandell.**

92-12.11

Kéveköti aratógép.

Tárças borona.